

DET STORA ÄVENTYRET

MADEIRA

BLOMSTRANDE OCH SAGOLIKT

Efter två dygns segling i nordostlig riktning från Kanarieön La Palma har vi tagit oss de 250 nautiska milen till Madeiras huvudstad Funchal. Text & foto: Anki Palerby Hjelmqwist

Janne och Anki trivs på Madeira, här i den botaniska trädgården. Foto: Annika Ljungberg.

TILLSAMMANS MED grannöarna

Porto Santo och de obebodda öarna Desertas ligger huvudön Madeira, som har gett namn till hela den lilla ögruppen, till synes utslängd i Atlanten. Det är en alldeles vanvettigt vacker plats där det råder sommar året runt och nu har vi seglat hit med egen båt för andra gången på fem månader.

Under överseglingen smakar den förberedda rotfruktssoppan och pastan med champinjoner och vitlök ljuvligt, men det är Janne som får gå ner och värma maten – allt för att inte utmana min sjösjuka i onödan.

Madeira har tre hamnar efter den sydliga kustremsan, där Funchal ligger i mitten. Det är en ganska skvalpig hamn (alla tre hamnarna är skvalpiga vid sydliga vindar), men belöningen i att befinna sig mitt i händelsernas centrum är riklig. Här finns inte så många gästplatser så att kontakta marinan i förväg är ett måste.

VÅL PÅ PLATS ligger man innanför de stora kryssningsfartygen, som ofta kommer och går. Ibland står de för underhållningen för hela hamnen med sina enorma musik-anläggningar. Att besöka Madeira i juletid lär vara något alldeles extra då lyxkryssarna i hamnen firar med mäktiga fyrverkerier. Fler restauranger värda ett besök ligger på kajkanten. Marinan har lite ålderdomliga duschrum, men personalen pratar bra engelska

(liksom de flesta på Madeira) och tvättstugan är bra, med stora maskiner.

Vi ligger med aktern mot den kända pirväggen som pryds av målningar gjorda av besättningar som kastat loss och korsat Atlanten. Det är kul att kika efter båtnamn vi känner igen och förundras över hur vissa båtar gjort samma översegling år efter år, och då bara fyllt på sin målning med nya årtal och namn.

PÅ MADEIRA FINNS mycket man inte bör missa.

Ett besök på ett vinhus eller ett med romtillverkning rekommenderas varmt. På d' Oliveira utmanade vi våra smaklökar med en gratis vinprovning. Självklart fick vi med oss en flaska Maderia tillbaka till båten.

Under vår promenad runt i staden njuter vi av en ljuvlig kaffe i solen, medan lyckliga fåglar bejakar våren. En riktigt traditionell paus består av ett glas Madeiravin och en pastel de nata, en ljuvlig smördegbakelse fylld med len äggkräm. I Funchals konstnärskvarter beundrar många husdörrarna målade i olika stilar. Här trängs restaurangerna på

den smala gågatan och under kvällen sitter mängder av livsnjutare vid borden som då lyfts ut. Ett klokt råd är att passa på att stilla aptiten med skaldjur, nyfångad fisk, eller de hängande grillspetten espetadas tillsammans stekt polenta och vitlöksbröd. Den vällagade maten sköljs gärna ned med lite spritsigt kallt vino verde. Sorlet i gränderna och lampornas varma sken skänker en känsla att längta tillbaka till.

Självklart provar vi det förmodligen mest turistiga man kan göra här; en rolig slädfärd med en toboggan från en bit upp på berget ner mot staden. Toboggan är en slags korg med medar och sittplats för två, som skickligt styrs nedför de vindlande och branta gatorna av två stråhattsprydda tobogganförare. När jag ber taxichauffören som kör oss upp till källstarten att beskriva en sann Madeirabo tänker han länge innan han svarar "Vi är gästvänliga! Och vi står enade i kristider, som 2010." Det sistnämnda syftar till ett riktigt hemskt år här på ön då befolkningen drabbades hårt både av en storbrand och svåra översvämningar.

UNDER VÅR LÅNGSEGLING hittar jag ofta platser som talar till mitt inre lite extra, ställen jag förälskar mig i. Portugisiska Madeira är absolut en sådan plats. Här finns en exceptionell naturlig skönhet med bedårande vackra och karga bergsformationer, ofta ockraröda med

"Kul att kika efter båtnamn vi känner igen."

Marinan i Funchal ligger mitt i staden.

Exotiska frukter finns i mängder.

De vackra traditionella dräkterna används ofta.

På hamnpiren har Atlantenfarare lämnat sina loggor.

höga klippbranter som stupar rakt ner i havet. Hela ön är bergig och i mitten finns de högsta topparna. Slingriga bergsvägar tar oss genom överdådig grönska, som får mig att tappa andan. Högt upp på berget ovanför molnen är det inte ovanligt att behöva stanna hyrbilen för att ett gäng välgödda, förnöjsamma kor idisslande parkerat sig mitt på vägen. Madeiras växtlighet och tropiska grönska gör att det inte går att sluta förundras eller att se sig mätt.

Staden Funchal har en relativt låg bebyggelse som fortsätter upp på den vackra bergskedjan bakom den. Någon mil utanför ligger magiskt vackra Nunnornas dal, som får mig att tro att jag befinner mig i en saga. Hit flydde nunnorna i staden under mitten av 1500-talet för att undvika en invasion av franska pirater – och de lyckades.

ATT VANDRA INTILL en vacker levada är snudd på är ett måste när man besöker Madeira. Ordet levada betyder ungefär ”Ta vattnet” och här finns 200 mil levador, det vill säga handgrävda bevattningskanaler och tunnlar med gångstigar intill. På ön finns inga sjöar för bevattning så levadorna fångar upp det

kondenserade vattnet som vindar för med sig, liksom det som öns höga berg och växtlighet effektivt fångar upp, och leder det från bergen till odlingsbar jord. Många levador är inhuggna i sidorna av bergen. Idag ansvarar en stolt yrkesgrupp för levadornas underhåll och funktion. De portionerar ut vattnet till olika behövande efter ett fastställt veckoschema.

LEVADORNA GÅR OFTA genom vackra urskogar som lockar till långa strövtåg. Vandringslederna finns i olika svårighetsgrader och här hittar man några av de bästa i världen. Tar man ett felsteg under de mest riskabla partierna hinner man inte hälsa hem och olyckor händer tyvärr ibland. Stigarna kan gå genom lokalbefolkningens trädgårdar och förbi majestätiska vattenfall. Längs vandrigen njuter vi av blommande mimosa och av att mata modiga småfåglar direkt ur handen. Vart min blick än söker sig blir själen lycklig och jag njuter i fulla drag. Madeira kallas med all rätt för ”Atlantens flytande trädgård” och snart kantas vissa leder av passionsfrukt, avokado, eukalyptus, banan- och mangoträd och Afrikas blå lilja.

Ön Madeira är lite som en schweizerost där de tidigare två tunnlar har blivit över 300 med hjälp av EU-finansiering. En vägsträcka som idag tar en halvtimme att köra kunde tidigare ta åtta timmar. Numera går ön att ta sig runt under en lång dag, även om man då fortsatt får räkna med en hel del både branta och slingriga vägar. På nordsidan finns mäktiga naturliga saltvattenpools, badvänliga om inte vågorna är för höga, men klimatet på den norra delen av ön skiljer sig rejält från det subtropiska på sydsidan.

FLYGPLATSEN, DÅR ENDAST specialutbildade piloter får landa, räknas som den nionde farligaste i världen. Landningsbanan förlängdes för 20 år sedan, men på grund av platsbrist byggdes den på pelare så att landningsbanan går över motorvägen. De lediga ytorna under banan används som uppställningsplats för segelbåtar, med masten på.

När vi funderar över vad som är bäst med Madeira blir svaret tveklöst ”Allt!” Det enda vi egentligen saknar är långa vackra sandstränder, men de lär finnas på grannön Porto Santo som blir vårt nästa stopp. Ibland är jag nästan lite avundsjuk på mig själv. ☺